

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO23/9127 din 18.10.2023

la proiectul de lege privind modificarea unor acte normative (medierea garantată de stat) (număr unic 575/MJ/2023)

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Guvernul RM, iar autor nemijlocit este Ministerul Justiției, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-12 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional *"etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."*

Proiectul supus expertizei a fost plasat pentru consultare publică pe pagina web oficială a Ministerului Justiției, precum și pe portalul guvernamental www.particip.gov.md, fiind asigurat accesul părților interesate la proiect pentru a putea prezenta/expedia recomandări asupra acestuia.

De asemenea, autorul a asigurat informarea publicului referitor la inițierea elaborării prezentului proiect de decizie. În consecință, se constată respectarea etapei esențiale a procesului de asigurare a transparenței procesului de elaborare a deciziilor statuată la art.8 lit.a) din Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional.

Prin urmare, având în vedere că proiectul a fost plasat pe paginile web indicate supra, transparența în procesul decizional a fost asigurată.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Potrivit notei informative: „Prezentul proiect de lege urmărește realizarea acțiunii nr. 8.5 din Planul de acțiuni al Guvernului pentru anul 2023, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.90/2023, precum și a acțiunii nr.2.4.1 d) din Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022-2025, aprobat prin Legea nr. 211/2021.

Necesitatea realizării acestor acțiuni este determinată de inaplicabilitatea mecanismului actual al medierii garantate de stat, lipsa temeiului legal pentru menținerea acestuia în forma actuală și neexecutarea art.40 din Legea nr.137/2015 cu privire la mediere.”

Analizând normele elaborate s-a constatat că prin proiect se propune amendarea Legii nr.198/2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat, fiind introduse următoarele modificări conceptuale: administrarea mecanismului medierii garantate de stat de către Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat, extinderea categoriilor de litigii pentru care pot fi acordate serviciile de mediere garantată de stat, reglementarea detaliată, la nivelul unei legi organice, a procedurii de acordare a medierii garantate de stat. În acest sens, autorul a precizat că, „Unul din beneficiile esențiale pentru selectarea opțiunii recomandate constă în încorporarea unificată a tuturor serviciilor garantate de stat conexe justiției într-un sistem integrat, unitar și accesibil.”

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Proiectul promovează interesul persoanelor social-vulnerabile de a avea acces efectiv la serviciile de mediere garantată de stat, ceea ce este conform interesului public.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „nota informativă care cuprinde:

- a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;
- b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;
- c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;
- d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;
- f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare”.

Argumentele invocate de autor în nota informativă justifică necesitatea elaborării proiectului, fiind întrunite cerințele art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „e) fundamentarea economico-financiară”.

Potrivit notei informative: „După cum reiese și din actul de analiză a impactului, încorporarea serviciilor de mediere garantată de stat în cadrul sistemului de asistență juridică garantată de stat reprezintă cea mai necostisitoare opțiune, pornind de la capacitățile operaționale și financiare adecvate a Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat.

Pornind de la datele și indicatorii existenți, pentru remunerarea mediatorilor care vor acorda servicii de mediere garantată de stat se estimează cheltuieli suplimentare anuale de 200 mii lei (a se vedea actul de analiză a impactului pentru fundamentarea economico-financiară detaliată).

Pornind de la faptul că suma de 200,0 mii lei reprezintă un impact bugetar relativ nesemnificativ, toate cheltuielile ce vor surveni urmare a operării modificărilor vor fi suportate din contul și limita bugetului aprobat anual Consiliului Național de Asistență Juridică Garantată de Stat.”

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative „textul proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]

a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]

c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]

e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]

f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;

g) se evită tautologiile juridice;

h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]”.

Textul proiectului este expus într-un limbaj simplu, clar și concis, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art.54 din Legea nr.100/2017.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte normative în vigoare.

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Proiectul conține reglementări privind activitatea Consiliului de Mediere (un organ colegial, cu statut de persoană juridică de drept public, instituit pentru implementarea politicilor în domeniul medierii), și a Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat (un organ colegial cu statut de persoană juridică de drept public, instituit pentru administrarea procesului de acordare a asistenței juridice garantate de stat), organe responsabile de implementarea corespunzătoare a modificărilor propuse de proiect, care au drept scop de a asigura funcționarea eficientă a mecanismului medierii garantate de stat.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Concluzia expertizei

Proiectul a fost elaborat de către Ministerul Justiției și urmărește realizarea acțiunii nr. 8.5 din Planul de acțiuni al Guvernului pentru anul 2023, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.90/2023, precum și a acțiunii nr.2.4.1 d) din Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022-2025, aprobat prin Legea nr. 211/2021. Necesitatea realizării acestor acțiuni este determinată de inaplicabilitatea mecanismului actual al medierii garantate de stat, lipsa temeiului legal pentru menținerea acestuia în forma actuală și neexecutarea art. 40 din Legea nr.137/2015 cu privire la mediere.

Prin proiect se propune amendarea Legii nr.198/2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat, fiind introduse următoarele modificări conceptuale: administrarea mecanismului medierii garantate de stat de către Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat, extinderea categoriilor de litigii pentru care pot fi acordate serviciile de mediere garantată de stat, reglementarea detaliată, la nivelul unei legi organice, a procedurii de acordare a medierii garantate de stat.

Proiectul promovează interesul persoanelor social-vulnerabile de a avea acces efectiv la serviciile de mediere garantată de stat, ceea ce este conform interesului public.

18.10.2023

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:

Xenia VAMEȘ , Inspector principal

Digitally signed by Vameș Xenia
Date: 2023.10.18 16:08:14 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

